

רמעות בברגן-בלזן

הנשיא בכה. האם צדק כאשר החליט לדרוך על ארמת גרמניה?

מחנה ברגן-בלזן הוא אתר של זוור עות. המונים — גרמנים, יהודים ואחרים — מתו שם בעינויים, כרבע ובמחלות. לא היה זה "מחנה השמדה" כמו טרבלינקה ואושוויץ — מחנות שהיו

הנשיא הרצוג אבות ובנים

בתיחרושת למוות — אלא מתנה ריכוז נאצי "רגיל".

כאשר נכבש המחנה לפני 42 שנה, הזרוע העולם עד למעמקינפשו. סרטיה הקולנוע הראו ערימות של גוויות, והמוני ניצולים שרמו יותר לשלדים מאשר לבני-אדם חיים. היתה זאת ההמחשה החזותית הראשונה של מלוא הוועה של מיטטר-האימים.

לא פחות ויועצה הבעת פניהם של הגרמנים, תושבי הסביבה, שהובאו בכוח לאתר כדי לראות ולקבור. לראשונה נשמעה אז האמרה, "לא ידענו", "אין לנו חלק בזה". ככל אלפי שנות ההיסטוריה הגרמנית לא נראו גרמנים בעיני העולם כפי שנראו אז: חיות ב"דמות-אדם".

האם מותר? חיים הרצוג, אז קצין-מוריעין בריטי, נכח במיקרה כי אותו מעמר, השבוע חזר לשם בטקס ממלכתי — ביקור שעורר בהכרח פולמוס, מחלוקת, היריורים וחשבון-נפש.

כאשר עמד הנשיא בברגן-בלזן והזיל דימעה, כאשר עמד דום לשמע ההימנון הגרמני שצילילו לא השתנו מאז, כאשר שמע דיבר-יברכה בגרמנית, התעוררו בהכרח השאלות רבות.

האם מותר לנשיא-ישראל לדרוך על ארמת גרמניה, 42 שנה אחרי נפילת הרייך השלישי? האם האשמה הגרמנית היא קולקטיבית, ואם כן — האם אשמה קולקטיבית עוברת מדור לדור, אל בנים ובנות שלא נולדו אלא אחרי גמר הוועה?

האם ניתן לקשור בין נשיא גרמניה, ריכארד פוזיניצקי, ובין אביו, שהיה פקיד המישטר הנאצי? האם דיבריהם (המשך בעמוד 10)

תפנית באש"ף: לאן זה מוביל? עוף התחל

כאשר הלומים עומדים שכם אל שכם במחנות וכאשר היעד המדיני המעשי משותף לכל, אין טעם בהמשך הפילוג.

לקראת קשיחות

מה תהיה התוצאה של האחרות החדשה, אם אכן יבשילו כל התהליכים האלה?

התוצאה הגלויה הראשונה תהיה, בלי ספק, תזווה לעמדות נוקשות יותר.

הנסיון להשאיר את הסכם חוסיין-ערפאת על אש קטנה, למרות הוראתו השלילית והמעליבות של חוסיין, יגיע לקיצו. את ההסכם יהיה צריך לבטל רשמית.

גם ביחסים שבין ערפאת וחוסני מובארכ תהיה תזווה שלילית. מובארכ זקוק לערפאת, כדי לפייס את האופוזיציה השמאלית והאיסלאמית שבארצו. אולם אם ערפאת רוצה לקרב אליו את חסידיו דמשק ולוב, יהיה עליו לקרר את היחסים עם קהיר.

גם הצעתו של מובארכ שאש"ף יכיר בהחלטה 242, תוך הסתייגות, תרד לפי שעה מן הפרק. בעיני חבשי וחבריו, ההחלטה 242 היא אנטי-לגירוש ולטבח.

שהמערב יהיה מוכן לנהל משאומתן עם אש"ף, "מתוך" אך חלש עולה שוב התיקוה שאש"ף פחות-מתון ויותר-רחוק יזכה בהישגים גדולים יותר.

● הלחץ מלמטה. הגורם המכריע במציאות הפלסטינית כיום הוא "מילחמת המחנות".

המחנות הפלסטיניים בלבנון (כלר מר: שכונות-העוני של הפליטים ה"פלסטיניים בפרכרי הערים) נתונים במצור נואש. הארגון השיעי אמל צר על המחנות, מרעיב אותם ומונע מהם תרופות, כדי להכניעם. אמל נתמך על-ידי הסורים. אם ינוצחו הפלסטינים במאבק זה, יהיו תושבי המחנות צפויים לגירוש ולטבח.

מול מזימה זו נוצרה בשטח אחדות מקורי-אל-קיר של הלוח"מים הפלסטינים — ולמעשה

לא שותפו בחגיגה: כל האירגונים הנחשבים כסוכנים של סוריה, והאירגונים שפתחו כאש על "אחים פלסטיניים" בלבנון ובמקומות אחרים. כלר מר: פורשיפת"ח שבראשות אברמוס, האירגון של אחמד ג'בריל וחבורת הרצח של אברנידאל.

בניגוד לאלה, נחשבים האירגונים של חבש והוותמה כגויים פלסטיניים אותנטיים ופטי ריזניים. למרות חילוקיהם של שתי הקבוצות, המוצע להאריינטציה של חבש על סוריה.

אחוה לוחמים

מה הניע את ערפאת להסכים לפשרה זו, שתגביל בהכרח את חופש-התמרון שלו בחזיתו להסדר מדיני עם ישראל? יש לכך שלושה מניעים עיקריים:

כ" אסר ערפאת עושה זאת שוב. כ" פעם המייודע-כמה. אש"ף דומה לעוף-התחול, הנשרף מדי פעם והקם שוב מתוך האפר של עצמו.

לפני שנה היה נרמה שהאירגון נפגע ללא-תקנה. המלך חוסיין ביטל את ההסכם שלו עם ערפאת, והקים מנהיג-קוויולינג בשם אברזעים. חרסיו נפגש עם-נשיא סוריה, האפט' אל-אסד, השוגא המושבע של ערפאת. הקרע בין פת"ח ובין הגופים התומכים בסוריה נראה סופי.

כפי שסיכם או בעצב אחד מאנשי-הרוח הפלסטיניים החשובים בעולם: "אש"ף אינו מסוגל לעשות מילחמה ואינו מסוגל לעשות שלום".

אחד הסימנים המובהקים של המצב היה אייבולתה של הנ"הגת אש"ף לכנס את הפרלמנט של האירגון, המועצה הלאומית הפלסטינית. פשוט לא היה יכול.

אי-אפשר היה לכנס את המועצה בסוריה או במדינה ערבית המקורבת לה, מפני שרמשק תבעה את ראשו של ערפאת. אי-אפשר היה לכנס את המועצה בעמאן, כמו בפעם האחרונה, בגלל הקרע עם המלך חוסיין. אי-אפשר היה לכנסה בקאהיר, כי זה היה להסכמי קמפ-דייוויד השנואים. רוב המדינות האחרות לא היו מוכנות להתערב בסיכסוך ערפאת-חוסיין או בסיכסוך ערפאת-אסד.

גם הרעיון לכנס את הוועידה בלב ים, על סיפונה של אוניה, לא ניתן להגשמה.

בין המדינות הניטראליות בלטה אלג'יריה, שכירתה היא המקום המורדף על-ידי אש"ף. אלג'יריה העמידה תנאי להסכמתה לארח את המועצה: השלמה בין ערפאת ובין יריביו בתוך האירגון.

הנה, לפתע, זה קורה: ה"כוונה היא לכנס תוך חודש את המועצה הלאומית הפלסטינית באלג'יריה.

שותפים לחגיגה

הו הדבר המאפשר זאת? בתוך אש"ף חלה בחודשים האחרונים התפתחות איטית אך רבת-משמעות: השלמה בין ערפאת ובין יריביו העיקריים: ג'ורג' חבש ונאיף חוות'מה.

ליתר ריוק: בין אירגון פת"ח, האירגון הפלסטיני המרכזי, ובין החזית העממית לשחרור פלסטין (חבש) והחזית הדמוקרטית לשחרור פלסטין (חוות'מה).

השלמה זו נומכת גם על-ידי גופים קטנים יותר, כמו המיפלה הקומרניסטית הפלסטינית, והאירגון הפרו-עיראקי הקטן שבראשו עומד אבראל-עבאס (מחולל הטיפת האוניה אכילה לאורו).

ההסכם מחייב את כל הצדדים לע"שות ויתורים. ערפאת הסכים לבטל רשמית את ההסכם עם המלך חוסיין, כרדישת הגופים הקיצוניים יותר. מועמר קדאפי ולהסכים גם לביקורו של חבש, הסכים להשלים עם ערפאת, לפתוח מחדש את משרד אש"ף בטרפולי שבלוב, לארח את מקורבו של ערפאת, ולהסכים גם לביקורו הצפוי של ערפאת עצמו. הכל הסכימו למנהיגותו העליונה של ערפאת.

הסכם זה הוא המאפשר את כינוס המועצה הלאומית הפלסטינית באלג'יריה, השמחה לארח את ועידת-האחדות.

חוותמה, חבש, ערפאת נגד הסכם חוסיין, נגד 242

של כל האוכלוסיה. מול פני ה"מוות, נעלמו ההבדלים האידיו-אולוגיים בין ערפאת וחבש, בין פת"ח והחזית הדמוקרטית. הדבר הוליד אזוריה חדשה של פיוס גם בצמרת.

יתכן שתהיה לדבר השלכה על הסיכויים לעריכת פגישות בין אש"ף וישראלים.

כבר בעת המיפגש בישהמול של מישלחת ישראלית עם אנשי פת"ח בבוקרשט, בחסות הקומוניסטים, נמנעו המשתתפים הפלסטיניים מכל סייכום פוליטי, וקבעו ברענב כי באו רק כדי "לעזור לישראלים שחוריי-שלום להילחם בחוק האוסר פגישות". לא נראה כי בעתיד הקרוב יחול שינוי לטובה בעמדה זו.

כביטאנו של חבש (בן השאר: אל-הדף בערבית, דמוקרטית פלסטינית באנגלית) נשלל עצם קיומה של "המדינה המלאכותית" (ישראל). הרי שת "הישות הציונית" מוצגת כידע, בהישתאום שלללים לחלוטין את כל הכוחות הישראליים, מלבד רק"ח, המועלית בהם על סג בהערצה, כמניגת הכוחות הלאומיים הלוחמים בתוככי המדינה הציונית. ביטאנו חבש, כמו ביטאנו רק"ח, תוקפים את הרשימה-המתקדמת-לשלום כפרי של (המשך בעמוד 39)

הכוח הלוחם המרכזי במחנות הוא פת"ח, וסביבו נוצרה האחרות החדשה. חבש, חוותמה וחבריהם חיים בדמשק, חם המרכז של אירגונים. אולם לר"ח ומי האירגונים האלה במחנות בלבנון עומדים על נפשם מול סוכני-דמשק. מנהיגי האירגונים נגררים בהכרח אחרי אנשיהם, השונאים עכשו את הסורים.

● רעיון הוועידה הבינלאומית. אחרי שמתה התיקוה למשא ומתן ישיר עם ישראל, בעזרת חוסיין וחוסני מובארכ, נותרה רק דרך אחת לפיתרון: ועידת-השלום הבינלאומית למזרח-התיכון.

מול רעיון זה נעלמו ההבדלים הפוליטיים. ערפאת תמך ברעיון הוועידה (וטוען שהוא עצמו בעצם מציא אותו בצורתו הנוכחית). חבש, חוותמה וה"קומוניסטים, שיש להם אוריינטציה על ברית-המועצות וסוריה, תומכים גם הם ברעיון זה — הקרוב מאוד לליבם של מדינאי מוסקווה. באמצעות הור"עידה הבינלאומית מקווה מוסקווה לחזור לזירת המרחב.

● אין מה להססיד. היה טעם בפילוג אש"ף כאשר קיווה ערפאת שבעזרת ההסכם שלו עם חוסיין הוא מסוגל להגיע לפיתרון מדיני של ה"בעיה הפלסטינית. (כלומר: משאומתן בין ישראל ואש"ף, הכרה אמריקאית ישראלית בזכות ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני, הסכמה להקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה).

תיקווה זו התבררה כלי. ישראל לא הגמישה את עמדתה כלפי אש"ף, אלא להיפך. ארצות-הברית תבעה את הכרת אש"ף בהחלטה 242 מבלי להכיר בזכות ההגדרה העצמית של חוסיין ניתק את המגע בתיווצים שונים.

● נוצר מצב פראדוקסאלי: אי-ש"ף נחלש בגלל נכונות ערי-פאת להסדר עם ישראל, ויש-ראל ספלה את ההסדר מפני שאש"ף נחלש.

כיום משוכנע ערפאת ששום דבר חיובי לא יקרה בשנתיים הקרובות — תקופה שבה ישלט רוג'ר ג'ורג' בארצות-הברית וממשלת-האחדות-הלאומית בישראל, תהיה זאת תקופת-קיפאון.

לדעת ערפאת, כדאי לנצל תקופה זו כדי ללכד את השורות ולהחזיר את אחדות אש"ף. אחרי שהתבררה התיקווה